



NAPOLYON SAVAŞLARI

BALKANLAR'A ETKİSİ

ÇAR ALEXANDER I

- Babası Çar Pavel I'in bir saray darbesinde öldürülmesi sonrasında Alexander 1801'de tahta geçiyor.
- Osmanlı Balkanlar'ında III. Selim döneminde gelişen Ayanlar meselesi: Nakşibendi - Bektaşî ayrımı
- 1797 Campo Formio Antlaşması ile Napolyon İyonya Adaları'nı alıyor ve Adriyatığe ulaşıyor.
- Çar I. Alexander ve Rosikurisyanizm (Russian Bible Society ve Golitsyn)



OSMAN PAZVANDOĞLU

- Belgrad Paşalığı'nda 1790'larda yaşanan siyasi karışıklıklar: III Selim Nizma-ı Cedid girişimi ve Yeniçerilerin tepkisi
 - 1795 Pazvandoğlu Vidin Paşası. Rusçuk, Sofya ve Niş'i ele geçirdi. Belgrad Paşalığını tehdit etmeye başladı. Hanedan değişikliğini amaçlıyordu.
 - Belgrad'da 1801'de isyan eden Yeniçeri meselesiyle ilişkilidir.
-

Belgrad Paşalığında İç Karışıklık ve Sırp İsyanı

- Belgrad Paşası Hacı Mustafa'nın Pazvandoğlu destekli yeniçerilere karşı Sırp birlikleri kurması.
 - 1801'de Hacı Mustafa'nın yeniçeriler tarafından öldürülmesi.
 - Belgrad paşalığında geçici Yeniçeri idaresi ve Osmanlı Devleti ile çatışma.
 - Sırp İsyanı başlıyor.
-

Osmanlı-Rus İttifakı 1799



- Napoleon'un Mısır Seferi (1798-1799) Osmanlı-Rus yakınlaşması (I.Pavel ve III.Selim). 1799 İstanbul Osmanlı-Rus İttifak Antlaşması.
- Rus donanmasının boğazları geçip Adriyatığe yerleşmesine izin veriliyor.
- Rusya'nın kontrolünde İyonya Adaları'nda Yediadalar Cumhuriyeti kuruluyor ve başına Rusya tarafından Kapodistrias geçiriliyor.
- Rusya'nın Eflak ve Boğdan üzerindeki etkisi artıyor. Osmanlı Devleti Konstantin İpsilanti'yi Eflak'a, Alexander Moruzi'yi Boğdan'a bey tayin ediyor.

Osmanlı - Fransız İttifakı ve Osmanlı-Rus Savaşı 1806

- 1802 Amien Antlaşması ile Fransa-Osmanlı yakınlaşması
 - Napolyon Savaşları: 1805 Ulm ve Austerlitz Savaşları sonrası, Pressburg Antlaşmasıyla Fransa'nın Adriyatik ile Dalmaçya kıyılarına yerleşmesi
 - Jena - Auerstedt Savaşı ve 1806'da Prusya savaş dışı
 - Fransız elçisi General Sebastiani ve 1806 Fransa ile Osmanlı devletleri arasında ittifak
 - III. Selim Eflak Prensi Konstantin İpsilanti'yi görevden alıyor ve Boğazları kapatıyor. I. Alexander Eflak ve Boğdan'a ordu gönderiyor ve Sırp isyanına açık destek vermeye başlıyor
 - 1806 Osmanlı- Rus savaşı
 - Czartoryski'nin Güney Slavları Federasyonu planı
 - Karageorge Sırbistan'ın bağımsızlığını ilan ediyor ve Sırbistan savaşa katılıyor.
-

KARAGORGE PETROVIC: SIRP İSYANCI LİDER



1804 Şubat ayında Orasac'ta Karagorge Petrociv liderliğinde 30 bin kişilik bir kuvvet toplandı.

1804 Papaz Matija Nenadovic Sırp heyetinin St.Petersburg'a ulaşması ve Rus Dışişleri Bakanı Czartoryski ile görüşmesi

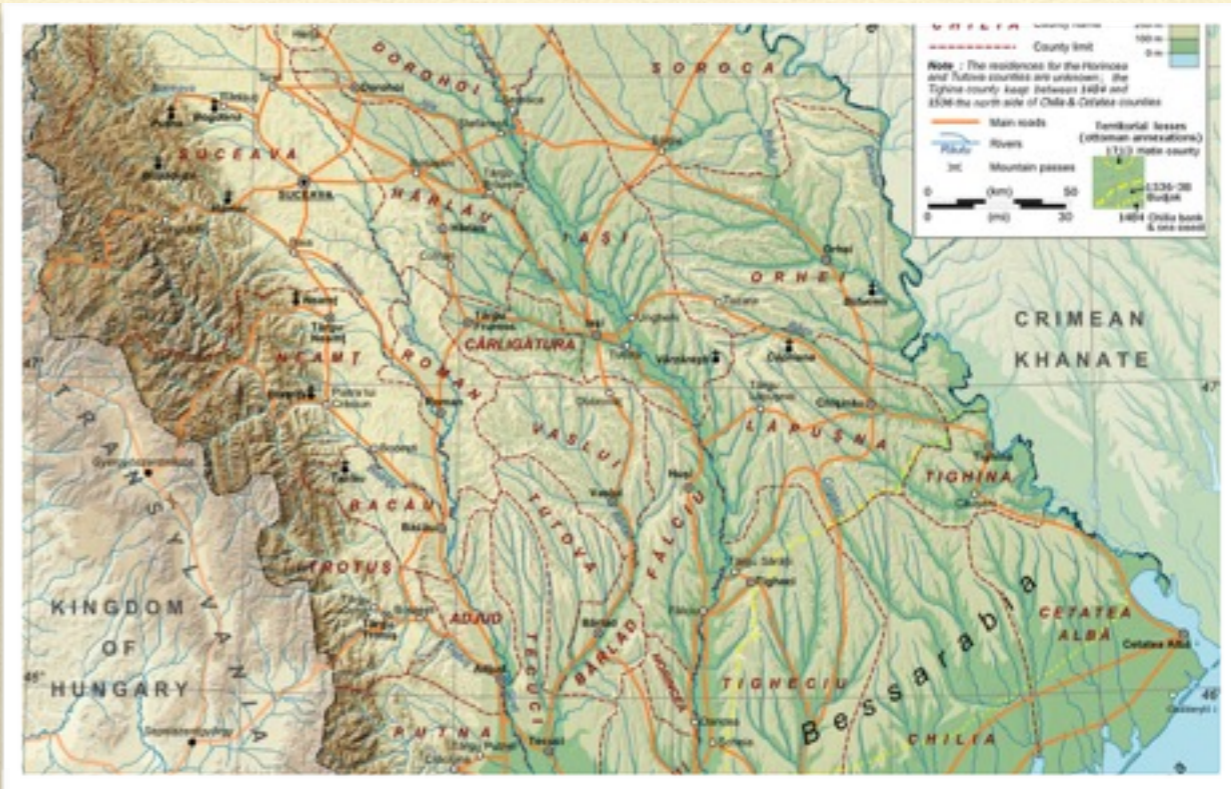
Çar Alexander'ın Napolyon ile değişen ilişkisi Sırp isyanına Rusya'nın desteğinin derecesini belirlemiştir.

1806 yılında Sırp isyanı Osmanlı-Rus savaşına dönüştü.

1807 Tilsit Antlaşması ve 1812 Bükreş Antlaşması

- Konstantin İpsilanti Ruslar tarafından Eflak Prensi yapılıyor.
 - Ruslar'ın bölgeye etki Karadağ ve Eflak üzerinden geliyor.
 - Britanya donanması Ocak 1807'de Çanakkale Boğazı'nı geçiyor ve İstanbul önlerine geliyor. İki ay süren savaş sonrası geri çekilmek zorunda kalıyor.
 - 25-29 Mayıs 1807 III. Selim devriliyor ve IV. Mustafa tahta geçiyor.
 - 14 Haziran 1807 Napoleon Rus ordusunu Friedland Savaşı'nda yeniyor.
 - Temmuz 1807 Napoleon ve Alexander görüşmeleri ve Tilsit Antlaşması. Eylül 1808 Erfurt'ta Napoleon ve Alexander'ın ikinci kez müzakereleri.
-

-
- Eflak ve Boğdan Rusya'ya bırakılıyor. Rusya Sırbistan'a verdiği desteği durduruyor. 24 Ağustos 1807 Osmanlı-Rus Ateşkes Anlaşması. Ateşkes iki yıl sürdü
 - Fransa ile Rusya arasında Balkanlar üzerine görüşmeler iki yıl devam etti. Rusya'nın tüm Balkanlar ve boğazlar üzerindeki taleplerini Fransa reddetti.
 - 28 Temmuz 1808, Rusçuk Paşası Alemdar Mustafa Paşa ve II.Mahmud'un tahta geçişi
 - 1809'da Osmanlı-Rus savaşı yeniden başlıyor. Rusya'nın Sırbistan'a desteği.
 - Napolyon'un Rusya seferinin başlaması öncesi Osmanlı-Rus Savaşı 1812'de Bükreş Antlaşmasıyla sonuçlanıyor.
 - <https://www.youtube.com/watch?v=dXeObiol8ZI> (Russo-Turkish War 1806-1812)
-



- 1812 Bükreş Antlaşması ve 1815 Viyana düzenlemeleri:
- Dalmaçya Avusturya'ya, Besarabya Rusya'da kalıyor, İyonya Adaları Britanya'ya, Sırbistan özerklik kazanıyor



1813 Karagorge Sırbistan'dan Avusturya'ya kaçıyor ve orada tutuklanıyor. Avusturya daha sonra Rusya'ya geçişine izin veriyor. Karagorge orada Filiki Eteria'ya katılacaktır.

Bükreş Antlaşması sonrası özerklik kazanan Sırbistan'da Osmanlı Devleti ile iyi ilişkiler içinde olan Miloş Obrenoviç Sırbistan'da yönetime geliyor.

Miloş Obrenoviç 1839'a kadar Sırbistan'ı yönetecek ve Sırbistan'da Obrenoviç hanedanını kuracaktır.

Sırbistan'da Prens Miloş ile Rusya'ya kaçan Petroviç arasında, aynı zamanda Obrenoviç ve Karagorgeviç aileleri arasında rekabet ve mücadele başlayacaktır.

-
- Miloş Obrenoviç Sırbistan'ın tüm kurumlarını oluşturuyor ve devletin oluşumunu belirliyor.
 - Okullar, gazete, tiyatro, kütüphaneler
 - Sırbistan'ın nüfusu 670 bindir. Belgrad'ın nüfusu 7 bindir.
 - Sırp Kilisesi'nin Fener'den ayrı olarak yeniden kurulmasını sağlıyor. (1766'da İpek Patrikliği Fener'e bağlanmıştı)
 - Miloş Filiki Eteria'nın planlarına katılmayı reddediyor ve 1817'de Sırbistan'a gizlice giren Karageorge'u öldürtüyor.
 - 1838'de ilk Anayasa Sırbistan'da yürürlüğe giriyor. Bir yıl sonra Miloş tahtını oğluna bırakmak zorunda kalıyor.
-

MORA İSYANI

- Filiki Eteria: Karbonari tipi bir teşkilat
- Romanya'da faaliyetleri
- Filiki Eteria Slav milliyetçiliği faaliyetleri
- Filiki Eteria ve Mora İsyanı



Odessa'da Yunan Meydanı'nda Filiki Eteria Evi

-
- 1814'te Xanthos, Scouphas ve Tsakalov Odesa'da Filiki Eteria derneğini kuruyor. Amaçları Balkan hristiyanlarını genel bir isyana teşvik etmek ve Yunan bağımsızlığını sağlamak.
 - Dernek 1818'de merkezini İstanbul'a taşıyor.
 - En tepe yöneticisine "Görünmez Otorite" deniyordu. Üyeler birbirini sınırlı şekilde tanıyabilirdi. Skouphas'ın ölümü üzerine Rus ordusunda general olan Alexander İpsilanti örgütün yöneticisi oldu.
 - Asıl Plan Sırbistan ve Mora'da isyan çıkartmaktı. Miloş'un reddetmesi ve Karageorge'u öldürtmesi üzerine, Alexander İpsilanti bir ordu ile 22 Şubat 1821'de Boğdan'a girdi ve Mora'da da isyan başladı.
-

Tepedelenli Ali Paşa İsyanı ve Mora İsyanı



- Tepedelenli Ali Paşa İsyanı 1820
- Ali Paşa Yanya Paşasıydı. Güney Arnavutluk ve tüm Yunanistan'ı kontrol ediyordu.
- Ali Paşa rumları silahlandırdı ve kendi yönetiminde bir Yunanistan kurmak için isyan etti.
- İsyan Şubat 1822'de bastırıldı ve Ali Paşa öldürüldü.
- Mart 1821'de Metropolit Germanos Patras'ta Mora isyanını başlattı.
- Metropolit Germanos Filiki Eteria üyesiydi.

-
- İlk hareket Filiki Eteria tarafından Boğdan'da başlatıldı.
 - Alexander İpsilanti Prut Nehrini geçip Boğdan'da isyanı başlattı ancak hareket istediği şekilde gelişmedi. Sırp Prensi Miloş Obrenoviç destek vermedi. Rusya destek vermedi. Osmanlı isyanı bastırdı. İpsilanti Transilvanya'ya kaçtı ve orada Avusturya otoriteleri tarafından tutuklandı.
 - Demetrios İpsilanti 1821'de Mora'da isyanı başlattı.
 - Tudor Vladimirescu : İpsilanti ve ordusunun Eflak'ı terketmesi için silahlı bir hareket başlatıyor. Eflak'ta Fener yönetimine karşı bir silahlı hareket.
 - Bu isyan Rusya'nın desteğinden daha çok liberal ve Karbonari tipi bir örgütlenmeyle Filiki Eteria çevrelerince tasarlanmıştır. Yunan İsyanı olmaktan çok daha geniş ve tüm Balkanlar'a yönelik olarak planlanmıştır. Ancak somut sonuçları Mora'da ortaya çıkabildi.
-

-
- Filiki Eteria, Fener Rumları arasında örgütlüydü. II. Mahmud Fener patriğini (Grigorios V) 22 Nisan 1821'de resmi elbisesiyle Patrikhanenin önünde astırdı ve üç gün asılı kaldı.
 - Dragoman Moruzis'in de başını vurdurttu.
 - Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın yardımıyla Mora isyanı 1826'da bastırıldı.

THE REVOLT OF ALEXANDROS IPSILANTIS AND THE FATE OF THE FANARIOTS IN OTTOMAN DOCUMENTS¹

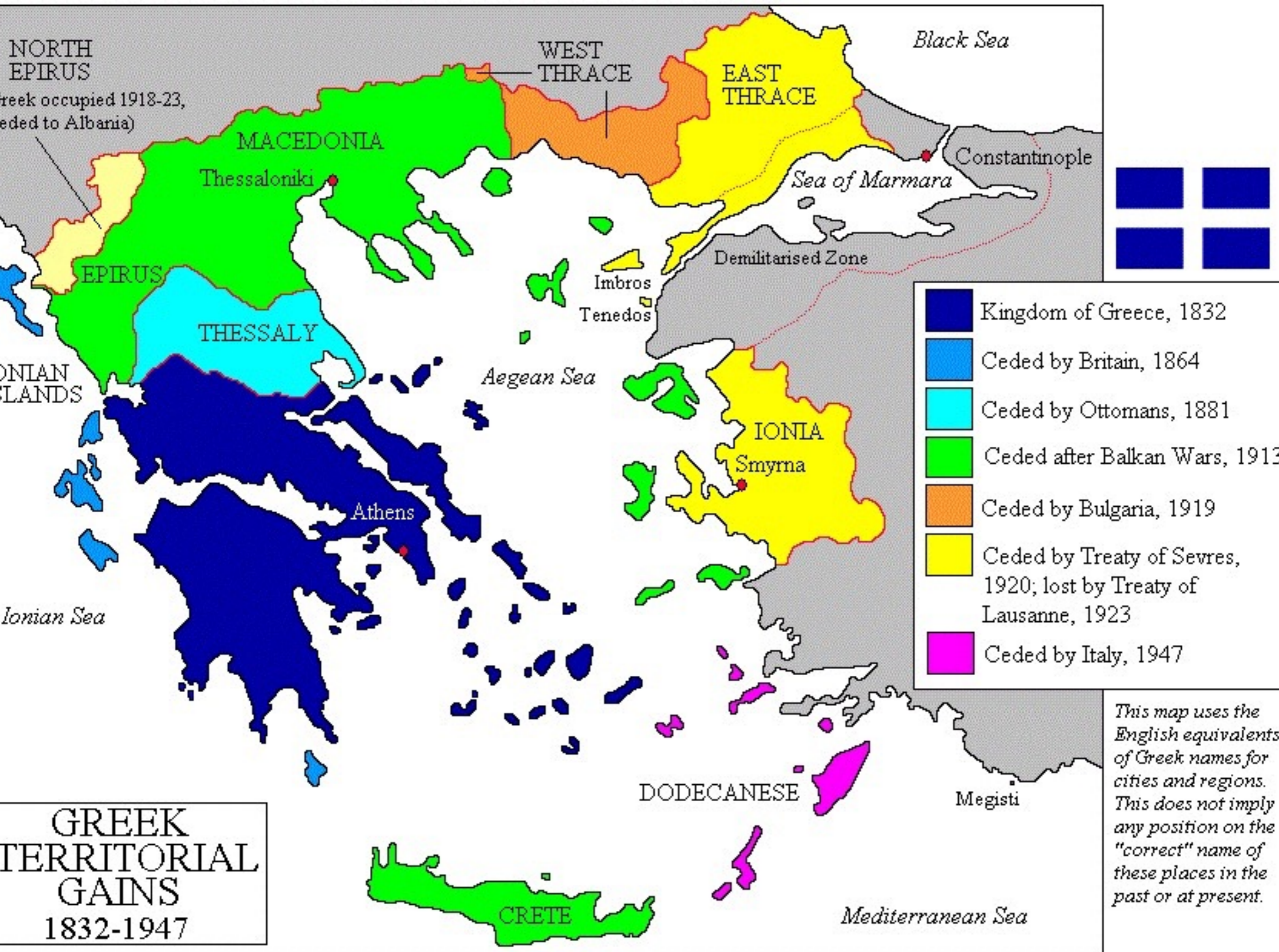
H. Şükrü Ilıcak*

-
- İngiltere’de 1822’de Dışişleri Bakanı Castlereagh intihar ediyor. Canning yerine geçiyor. İngiltere’nin değişen politikası.
 - 1825’te Rusya’da Alexander ölüyor ve yerine kardeşi Nicholas I geçiyor.
 - 26 Aralık 1825’te “Aralıkçılar İsyanı”. Nikola’nın tahta geçmesine karşı çıkan ve kardeşi Konstantin’in Çar olmasını isteyen bir grup subay ve ona bağlı birliklerin isyanı
 - I. Nikola ile Eflak Boğdan üzerinde 7 Ekim 1826 Akkerman Antlaşmasıyla yeniden mutabakat sağlandı. Osmanlı Eflak ve Boğdan’dan çekilde ve Sırbistan’ın özerkliği teyid edildi. Yunan isyanına ilişkin bir düzenleme söz konusu değildir.
 - Philhellenes ve Greek Committees : London Greek Committee (1823), Paris Greek Committee (1825)
 - Lord Byron, Pushkin, Delacroix
-

-
- 24 Haziran - 6 Temmuz 1827 arasında Londra'da Britanya, Rusya ve Fransa arasında Yunanistan üzerine müzakereler.
 - 6 Temmuz 1827 Londra antlaşması ve Osmanlı'ya ultimatom.
 - 20 Ekim 1827 Navarin Deniz muharebesi
 - 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı. Rusya Boğdan'a asker soktu. Silistre'yi ele geçirdiler. 22 Ağustos 1829'da Edirne'yi Rus kuvvetleri ele geçirdi. Rus donanması boğazlara saldırdı.
 - 14 Eylül 1829 Edirne Antlaşması ile Yunanistan'ın otonomisini Osmanlı devleti tanıdı.
 - <https://www.youtube.com/watch?v=pdty40bDpzg>
-

- Yunanistan'ın bağımsızlığı
- 1832 Londra Antlaşması ile Arto - Volos çizgisi sınır oldu







Map 2 The expansion of the Greek state, 1832-1947

-
- 3 Şubat 1830 Londra Protokolü ile üç büyük devlet Yunanistan'ı bağımsız bir devlet olarak tanıdı ve yeni devletin sınırları belirlendi ve Rusya'nın eski Dışişleri Bakanı (Yediadalar Cumhuriyeti Başkanı) Ioannis Kapodistrias yeni devletin başına geçti.
 - 9 Ekim 1831'de Kapodistrias öldürüldü.
 - Londra'da Mayıs ayında yapılan görüşmelerde üç büyük devlet Yunanistan'ın bir krallık olarak kurulmasına karar verdiler ve ilk kral olarak Bavyera kralı Ludwig'in oğlu Otto belirlendi.
 - Osmanlı Devleti 21 Temmuz 1832 İstanbul Sözleşmesiyle bu sonucu tanıdı.
-

İLK YUNAN KRALI BAVYERALI OTTO I

Bavyera Kralı Ludwig'in ikinci oğlu Otto İlk Yunan Kralı oldu.

Otto Ortodoks Yunanistan'ın Katolik Kralıydı. Rumca bilmiyordu.

17 yaşında kral oldu; ancak Yunanistan'ı bir 1835'e kadar Bavyeralı bir naiplik konseyi yönetti.

